

Originàriament, entre els grecs, la filosofia era "estimar el saber" (i subsidiàriament, "estimar a la ciència" en la nostra actual terminologia). Segles més tard DESCARTES ja havia de distingir entre Filosofia aplicada (l'actual Ciència aplicada) i "Filosofia especulativa", la dels escolàstics, que va donar pas a l'actual filosofia, la filosofia "moderna".

Si ens restringim a aquesta filosofia moderna/ actual, aquesta es diferencia del saber, de la ciència, en que la filosofia moderna és prospectiva, planteja qüestions a resoldre. La filosofia moderna és la "para-ciència", va "més enllà" del domini conegut i entès per la ciència.

Així resulta que històricament, l'avenç de la ciència, amb els seus descobriments, ha anat restringint el domini de la filosofia moderna, pel que aquesta filosofia ha hagut de fer nous plantejaments per a justificar-se, atès que bona part de les qüestions tractades per la filosofia en una època, esdevenen simples coneixements científics en l'època següent. Això no treu que existeixin àmbits del coneixement que son difícils d'abordar per l'estat actual de la ciència (l'Ontologia, l'Ètica, ...), i que s'han mantingut com domini de la filosofia (o en el cas de la arbitrada i subjectiva Metafilosofia).

Com contrapunt a la pros-pectiva filosofia moderna, la sociologia és post-pectiva, atès que és la "ciència dels fets socials", és a dir, del que ja ha succeït. O com a molt, la sociologia intenta reflexionar i treure conclusions dels fets passats de cara al futur de la societat, però en tot cas res a veure amb la filosofia.

Per lo anterior, definir una "Filosofia de la tecnologia" com:

"la disciplina que analitza els efectes de la tecnologia en la societat" (Wiki)

és una falàcia (Falàcia d'ambigüitat/ polisèmica) que intenta justificar com domini de la filosofia moderna quelcom que no ho és gens, doncs el que s'està definint pertany estrictament a la sociologia. Si tracta "efectes", és una perspectiva postpectiva pròpia de la sociologia, no la prospectiva de la filosofia moderna. I si els efectes son "en la societat", més clarament és incumbència de la sociologia, no de la filosofia.

La "Filosofia de la tecnologia" com a construcció semàntica és un terme sense contingut conceptual, no representa res, només és un nom, un signe. És una evidència, que es visualitza clarament en un "Sistema conceptual (intrínsec i exacta)" per la seva relacionabilitat i la seva estructura semàntica intrínseca i exacta.

La epistemologia o gnoseologia o teoria del coneixement, intenta respondre a preguntes com:

"Què és el coneixement?", "Com adquirim el coneixement?", "Com sabem que sabem alguna cosa?", "Per què sabem que sabem alguna cosa?" (Wiki)

quan precisament, tot això està resolt en un "Sistema conceptual (intrínsec i exacta)" perquè és l'aplicació pràctica i simulable —i en conseqüència encertada— de la "Representació del coneixement" (C. UDINA, 1996). Una representació que resol la incoherència de que:

"Coneixem sobre qualsevol àmbit i cada dia amb més profunditat, però no se sap com es pot produir i estructurar aquest coneixement humà a la nostra pròpia psique."

(<https://www.sistemaconceptual.org/coneixement/>)

i a la vegada resol el tricentenari repte de les "Characteristica universalis" de LEIBNIZ.

És encara més clarificador si concretem, i per exemple plantegem la "Filosofia d'una màquina", perquè d'una màquina poden tractar la seva eficiència, la seva utilitat, el seu impacte social, etc., etc., etc., ..., però res per a "filosofar". O tanmateix podríem formular una encara més absurda "Filosofia de la metalúrgia". Etc., etc., etc. Només podria parlar-se de "Filosofia de la tecnologia" si recuperéssim el terme de DESCARTES de "Filosofia aplicada" que com s'ha dit, avui equival estrictament a "Ciència aplicada", res a veure amb la filosofia moderna.

No obstant això, el terme "Filosofia de la tecnologia" s'ha estès i moltes persones treballen i viuen a la seva ombra. Un dels més coneguts és Mario BUNGE, que explota conscientment, demagògicament i sense excusa aquesta falàcia.

A "Diccionari filosòfic" (IEC 2017) BUNGE utilitza una estratègia demagògica de definir diverses "filosofies" parcials, com la filosofia de les matemàtiques, la filosofia de la física, la filosofia de la química, la filosofia de l'enginyeria, la filosofia de la economia, la filosofia de les ciències socials (que li permet segrestar tota la sociologia), la filosofia del dret, ..., de manera que partint d'aquestes disciplines de contingut inqüestionable, estableix amb elles vincles febles i extrínsecs, suggerint interseccions entre elles i la filosofia, per a intentar transferir contingut d'aquestes disciplines a la seva proposta filosòfica de "Filosofia de la ciència". I finalment, acabar justificant una derivada "Filosofia de la tecnologia".

Anàloga estratègia però a la inversa apareix en afirmacions marcadament prepotents (que no és el mateix que assertives) com:

«Judico que una filosofia sense ontologia és una filosofia invertebrada; sense semàntica és una filosofia confusa; sense gnoseologia és acèfala; sense ètica és sorda; paralítica sense filosofia social, i obsoleta si no recolza sobre la ciència. I de cap manera es pot parlar de filosofia veritable si li manca tot el que acabem d'apuntar» (al dit "Diccionari filosòfic")

atribuint implícitament a la filosofia continguts ontològics, semàntics, gnoseològics, ètics i científics, quan només els ontològics han estat tradicionalment tractats per la filosofia moderna. De la resta:

- dels científics, ja s'ha vist que estan dissociats de la filosofia moderna des de molt abans que ho constatés DESCARTES;
- com també s'ha dit, que els semàntics i gnoseològics-epistemològics ja estan resolts per la "Representació del coneixement", amb uns fonaments matemàtics i psicològics que no tenen cap relació amb la filosofia (una altra recent aportació científica que restringeix de nou el possible domini de la filosofia actual/ moderna); i
- l'ètica, que si es considera una branca de la filosofia només és per un conveni tradicional i extrínsec, doncs estrictament l'ètica té prou entitat com disciplina autònoma —i sens dubta més necessària— que la filosofia.

Així BUNGE expressa a l'apartat de filosofia de la tecnologia del llibre esmentat (p. 107):

el que en base al que ha s'ha dit, es deixa al lector que faci les seves reflexions al respecte.

filosofia de la tecnologia Examen ontològic, epistemològic i ètic de la tecnologia. Mostra de problemes: què és un artefacte?; quines semblances i diferències hi ha entre tecnologia i ciència?; poden inventar els tecnòlegs noves lleis?; quins són els pressupostos filosòfics de la tecnologia, si és que en té?; com es relacionen tecnologia i art?; està la tecnologia compromesa moralment?; haurien d'incloure els estatuts professionals normes morals referents al benestar públic i a la protecció ambiental?

La restant definició de la Wiki sobre "Filosofia de la tecnologia", segurament per influència de BUNGE, mostra la mateixa estratègia:

"...especialment en les maneres de pensar i l'ètica. Es relaciona estretament amb la filosofia de la ciència i amb les disciplines sociològiques d'estudi de la tecnologia i com a àrea d'estudi independent va sorgir a finals del segle XIX, si bé les reflexions sobre tecnologia i ésser humà es remunten a l'Antiga Grècia."

on la darrera frase afegeix l'equívoc polisèmic de les diferents conceptualitzacions de la filosofia al llarg dels segles, com ja s'ha dit a l'inici.

Cal tenir en compte que molts filòsofs fins i tot defensen explícitament la manca de rigorositat, l'ambigüetat polisèmica, amb justificacions com:

"La ambigüedad, no como indecisión, sino como decisión de no querer perderse nada" (M. HOPENHAYN)

o incorporant tesis sobre l'ambigüitat interpretativa en la lectura literària com les de Wolfgang ISEMER, que poden justificar-se en un àmbit cultural d'entreteniment, però no en qualsevol altra àmbit d'estudi o informatiu, en el que els escrits haurien de pretendre la objectivitat, la rigorositat i la serietat.

Les tesis de BUNGE es reiteren a "Filosofia de la tecnologia" (IEC 2019). És fàcil entendre aquest persistent tarannà de BUNGE si es coneix la seva aversió a la psique, a la psicologia i encara més a la psicoanàlisi. No parla de "psique" sinó que de "ment/mental", i la psicologia la fa desaparèixer integrant-la amb lo neurològic (2013-04-07):

Por ejemplo, la tesis hipocrática de la identidad psiconeural ("lo mental es cerebral") propició la fusión de la psicología y la psiquiatría con la neurociencia, proceso que está dando resultados sensoriales*. En cambio, la tesis neopitagórica *its from bits* (las cosas serían símbolos) descorazona a la física, en particular a la física experimental de partículas, ya que el bit, la unidad de información, es artificial y carece de propiedades físicas**.

* El que és, òbviament, una opinió personal seva i totalment errònia per la nula aportació de la neurologia a la comprensió dels comportaments humans.

** També sembla que no ha actualitzat els seus estudis de física amb els fenòmens que vinculen la física (i especialment la quàntica) a la informació: "Entanglement", Computació quàntica, Energia del buit, etc.

És evident que per la seva edat i educació també està ancorat al passat i menysprea la informació i la seva capacitat de gestionar qualsevol dinàmica, el que ha revolucionat la societat, la ciència (física inclosa) i la tecnologia (que tan sembla interessar-li). També manifesta l'equivoc habitual de confondre cervell (com si es tractés del hardware) amb la informació que suporta (com si es tractés del software), pel que la ignora. S'entén també que els seus seguidors ignorin la psique i redueixin el comportament humà —coneixement i llenguatge inclòs— a processos biològics, el que impedeix entendre tots els fenòmens causats directament per sistemes d'informació, com per exemple els de la complexa psique humana (inclosos els instints o la consciència, que no es poden explicar com una reacció directament biològica). Aquesta reducció a lo material/biològic, ignorant els aspectes comportamentals humans individuals i socials també permet ignorar les responsabilitats individuals i socials, i afavorir actituds deterministes, de predestinació, ... O pitjor, fins i tot actituds classistes (masclisme)/ racistes/ feixistes, ... (com el racisme encara molt viu, els hospitals psiquiàtrics fins fa pocs anys i/o els experiments mèdics als camps de concentració nazis, que comparteixen aquesta perspectiva).

ANNEX

En un nombrós grup d'experts en tecnologies amb un "e-mail" comú per a debatre, un membre va plantejar que:

"el reiki es una pseudociencia"

i, més endavant, un altra que:

"Por cierto yo no solo ignoro la psique, niego su real existencia tanto como niego que tengamos un inconsciente que conforme un alter ego."

Per a començar, la primera afirmació és estúpida, i encara que fos:

"el electrón es científico"

les coses no son científiques per si mateixes, sinó que el que pot ser científic és el seu estudi i si es fa correctament, per exemple la "Física de partícules" o l' "Electrònica".

El Reiki és una practica, és a dir, existeix com a tal. Una altra cosa és afirmar o negar els seus efectes. O encara més exactament, entendre amb coneixements científics perquè té efectes beneficiosos, en la suposició que els tingui. O poder demostrar que no els té, cosa certament difícil,

- perquè el fet de que no s'entengui científicament, no vol dir que no els pugui tenir. La ciència té encara moltíssimes coses que no entén. El matemàtic MANDELBROT deia enfotent-se dels que no volen entendre això:

"...car nous ne considérons comme scientifiques que les phénomènes qu'elles permettent d'expliquer!" ("...atès que nosaltres no considerem científics més que els fenòmens que som capaços d'explicar!!")

- perquè, com va aportar un altra membre:

"cuando fui intervenido ("poco brillantemente" según palabras del neurocirujano) dos veces en tan solo 5 días, entré con dolor 7 sobre 10 y salí con dolores de 10 sobre 10 como jamás he experimentado nunca (mordiéndome los dedos para poderlo aguantar) ... la realidad fue de 18 días ingresado y 14 de ellos con morfina impulsada por una bomba de perfusión a la vena directa las 24h... el dolor se me redujo a 4 sobre 10 con los cócteles de mórficos... pero me costaba mucho dormir hasta que tuve una visita importante que siempre recordaré. La de la una "profesora-de-Reiki" que me dijo...

"¿me dejas ayudarte?"

y le dije,

"por supuesto, adelante".

Mi percepción como paciente (y no tengo ningún empacho en reconocerlo públicamente) fue de como si de un incremento de temperatura me fluyera por el cuerpo hacia la zona del estómago y allí aún incrementaba el calor y de una forma muy fluida la espalda —operada dos veces y con sendas cicatrices apretando el colchón sin poder moverme de la posición tumbado boca arriba— dejó de dolerme y tuve la sensación (mental lógicamente) de que mi cuerpo flotara un palmo por encima del dichoso colchón que tanto dolor me producía. Logré un dolor 0 de 10 por varias horas. En ese momento el "Yo-talibán-de-la-ciencia-ortodoxa", tuvo una duda existencial... ¿? pues aunque esto nadie carajo sepa como explicarlo, a mi, me está salvando y ayudando mucho..."

pel que ni que fos simple suggestió (efecte "Placebo"), què difícilment pot ésser-ho, ja seria un efecte i molt positiu. I aquest no és, en absolut, l'únic testimoni similar.

Sorprèn doncs en persones de formació universitària, lapsus tan bàsics i de manca de sentit comú.

Però aquí interessa lo segon, la negació de la psique i de l'inconscient. Lo primer, negar la existència de la psique, per desgracia encara és habitual com s'acaba de veure, però lo segon... Poques persones avui s'atreveixen al ridícul de negar les influències en el capteniment humà del que s'entén per "inconscient".

L'inconscient —que recordem, va ser formulat per FREUD fa més d'un segle— és inequívocament informacional, a ningú se li ha acudit encara associar-lo al ADN, proteïnes o similar. Estem doncs en el mateix context de sistemes d'informació no materials de tot el que explico* sobre el coneixement i els sistemes d'informació de la psique que el suporten, tot el què és independent del sistema neurològic material (per a que s'entengui millor, com si fos el hardware) que permet circular aquesta informació (com si fos el software).

* Veure al respecte el assequibles documents sobre el coneixement dels nens als 2, 4, 6 ... anys.

Per això, com a complement dels meus raonaments semàntics anteriors i als documents esmentats, tot prou comprensible, em sembla oportú enllaçar a una resposta que li va fer un altra membre, en la que amb una formulació lògica irreprotxable, de la mateixa negació dedueix la impossibilitat de que sigui certa, atès el context de les seves mateixes manifestacions:

<https://www.epbcn.com/equipo/josep-maria-blasco/blog/2017/02/14/yo-ignoro-la-psique/>

Finalment, en el mateix debat, aquest membre ignorant de la psique i l'inconscient també afirmava:

"Lo que no es de recibo es establecer arbitrariamente (porque tú lo vales) que la geometría diferencial es base para representar fenómenos materiales."

on la alusió amb segones intencions "(porque tú lo vales)" era a la meva persona. I tot es referia a les meves explicacions sobre la universalitat del "Star Operador" de la geometria diferencial. D'entrada cal dir que l'Star Operator s'utilitza molt habitualment per a poder representar fenòmens físics, pel que l'afirmació és del tot errònia. Però a més, en el document "El coneixement dels nens als 6 anys" (i en anteriors documents des de fa més de 20 anys) s'explica la importància d'aquest concepte en la conceptualització dels fenòmens dels nens, en l'inici de la relacionabilitat explícita que estructura el coneixement humà, ..., però també en el funcionament del codó —la base de la dinàmica de la vida—, així com en la generació dels idiomes —amb els verbs i las sintaxis—.

Carles UDINA i COBO 2020-01-16